

SUOMAA

LOPPURAPORTTI

Kaarina Konola
Eeva Väisänen
Tanja Grönfors

1. Esipuhe.....	3
2. Hankeorganisaatio.....	4
3. Hankkeen tausta ja lähtökohdat.....	5
4. Hankkeen tavoitteet.....	6
5. Hankkeen toiminta.....	7
<u>Opetus</u>	
5.1 Suomarjojen viljely.....	7
5.2 Piharakentamista turpeesta	7
5.3 Turvehoitokurssi.....	8
5.4 Tupasvillatekstiilikurssi	8
5.5 Turvesavi – Turpeinen	10
5.6 Lakan viljelykoe	11
5.7 Suoseminaari.....	12
<u>Matkailu ja virkistys</u>	
5.8 Rantsilan Suokulttuuriviikko	13
<u>Tutkimukset / kartoitukset</u>	
5.9 Rantsilan retkeilyreittikartoitus	23
5.9.1 Taustaa.....	23
5.9.2 Reittien yleiskuvaus.....	23
5.9.3 Yhteenveto ja parannusehdotukset.....	26
5.10 Pahanevan jälkikäyttösuunnitelma	27
5.11 Turveanalyysit	28
5.12 Opinnäytetyöt	28
6. Kustannukset	29
7. Tulokset ja kirjalliset tuotokset.....	
7.1. Laadulliset tulokset.....	30
7.2. Määrälliset tulokset.....	30
8. Toimintojen jatkuminen hankkeen jälkeen.....	30
9. Hankkeen aikana esille tulleita kehittämissuunnitelmia.....	33
10. Hankkeen onnistumisen ja tulosten arviointia.....	34
11. Ohjausryhmän arvio hankkeen onnistumisesta.....	35

1.Esipuhe

SUOMAA

Rantsilan suoluonnon hyödyntäminen

- * matkailussa
- * virkistyksessä
- * opetustyössä
- * tutkimustyössä

Vuosina 2002-2003 toteutettiin Ruukin, Siikajoen ja Rantsilan kuntien yhteisenä hankkeena esiselvitys (Siikajoen suoluontokeskus), jonka tuloksena todettiin, että on mahdollista perustaa Siikajoen alajuoksun edustavista suokohteista valtakunnallisesti merkittävä reitti- ja luontokokonaisuus. Ajatuksen toteuttamiseksi päätettiin hakea rahoitusta. Hankkeen nimeksi tuli Suomaa. Ruukin ja Siikajoen kuntien tehtyä syksyllä 2003 päätöksen, etteivät ne osallistu Suomaa hankkeeseen, on hankkeen toteuttaminen alueellisesti rajattu Rantsilan kunnan alueelle, josta löytyy riittävästi suoluontoon liittyviä kohteita kiinnostavan matkailukokonaisuuden aikaan saamiseksi. Hankkeen tarkoituksena oli alueen suokohteiden hyödyntäminen etenkin matkailu-, virkistys-, opetus- ja tutkimustyössä. Edelleen hankkeen tarkoituksena oli kehittää tutkittuja ja osittain olemassa olevia ja tarpeen mukaan luoda uusia taloudellisia soiden ja turpeen käyttöön liittyviä toimintoja.

Suomaa hankkeella on oma internet-sivusto, jonka kautta on ollut mahdollista tiedottaa hankkeen tapahtumista, koulutuksista, seminaareista ja muista ajankohtaisista asioista. Sivuilla on tietoa suoluontokokonaisuudesta ja sen erityispiirteistä.

Matkailuelinkeinojen kehittämisen yksi osa-alue on Kurunnevan alueen kehittäminen. Alue palvelee matkailu- ja virkistyskäytön lisäksi erilaisten tapahtumien, kuten Suokulttuuritapahtuman järjestämisaikana. Luonnontilaisten soiden ja retkeilyreitistöjen kehittäminen nähdään tärkeänä myös tulevaisuudessa.

Suomen eri käyttömuodoista on järjestetty koulutustilaisuuksia, kuten turvehoito, suomarjojen viljely turvetuotannosta poistetuilla alueilla, tupasvillakuidun hyödyntäminen käsityötuotteissa ja turveharkkojen käyttö piharakentamisessa. Hankkeen aikana järjestetyt koulutukset onnistuivat hyvin ja osallistujia kursseille saapui eri puolilta Suomea.

Rantsilan kunta, sen yhdistykset, yritykset ja yksityiset ihmiset ovat olleet innolla mukana hankkeen toiminnassa, erityisesti Suokulttuuriviikon ja Suoseminaarin järjestämisessä. Samoin hankkeen ohjausryhmä oli idearikasta ja innostavaa porukkaa. Paljon hyviä toteuttamiskelpoisia ideoita tuli heidän kauttaan. Innokas osallistuminen on merkki siitä, että Rantsilassa on ymmärretty suoluonnon suomat mahdollisuudet.

2. Hankeorganisaatio

Hallinnoija: Siikalatvan seutukunnan kehittämiskeskuksen kuntayhtymä,
Keskustie 29, 92620 Piippola.
Seutukuntajohtaja Hannu Saarinen, Helena Koskenkangas ja Satu Pirnes.

Hankkeen rahoittajat: EU ja valtio (EMOTR, Alma-alue, Te - keskus)
Rantsilan kunta ja yksityiset tahot

Hankennumero: 17284

Päätösnumero: 23668

Ohjelma: Alueellinen maaseutuohjelma

Toimintalinja: Maaseutuelinkeinojen monipuolistaminen

Toimenpide: Matkailu- ja käsityöläiselinkeinojen kannustaminen

Alatoimenpide: Matkailun toimintaympäristön parantaminen ja kehittäminen

Yhteyshenkilöt:

Projektipäällikkö Kaarina Konola, gsm. 040–701 2104

Sandelsintie 12, 92500 Rantsila, e-mail: kaarina.konola@rantsila

Projektiassistentti Eeva Väisänen, gsm. 040 – 551 6070 Sandelsintie 12, 92500 Rantsila

e- mail: eeva.vaisanen@rantsila.fi

Hankkeen kotisivu: www.suomaa.fi

Raportin laatijat: Kaarina Konola, Eeva Väisänen ja Tanja Grönfors.

Ohjausryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja: Aimo Lehmikangas, Rantsilan Kunta

Sihteeri: Kaarina Konola

Jäsenet:

Hannu Saarinen: Siikalatvan seutukunta,

Tatu Suokas, Rantsila

Tarja Väyrynen, Pentti Åman: Turveruukki Oy

Ritva Rosenberg: Bed and Breakfast Rosenberg

Taimi Mahosenaho: ProAgria Oulun Maaseutukeskus

Eero Kaakinen: Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

Maria Isolahti / Katja Juntunen: Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa

Ismo Karhu: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Meri Lahti / Nina Karén, Kukka Kukkonen: Pohjois-Pohjanmaan TE-Keskus

3. Hankkeen tausta ja lähtökohdat

Siikajokivarsi EU- kuntoon kulttuuriympäristöohjelma poiki lukuisia jatkoprojekteja, joista yksi oli Siikajoen luontokeskus. Suoluontokeskuksen 1.-vaihe toteutui 18.2.2003–31.5.2003. Tämän hankkeen tuloksena todettiin, että on mahdollista perustaa Siikajoen alajuoksun edustavista suokohteista valtakunnallisesti merkittävä reitti- ja luontokokonaisuus. Ajatuksen toteuttamiseksi haettiin rahoitusta, työnimeltään Suomaa, joka toteutettiin Rantsilan kunnan alueella.

4. Hankkeen tavoitteet

Alueen suokohteiden hyödyntäminen ja taloudellisesti kannattavien soiden ja turpeen käyttöön liittyvien toimintojen kehittäminen.

Turvetuotannosta poistuvien soiden jälkikäytön lisääminen ja kehittäminen.

Uusien työpaikkojen luominen ja olemassa olevien säilyttäminen.

Suomarjojen viljely Kurun lintuvedellä on yksi turvetuotantoalueiden uusiokäyttömuoto.

Hankkeen tarkoituksena oli kehittää olemassa olevia ja luoda uusia soiden ja turpeen käyttöön liittyviä taloudellisia toimintoja. Periaatteena oli maaseudun alueellinen kehittäminen paikallisten asukkaiden, olosuhteiden ja luonnon suomilla mahdollisuuksilla ja ehdoilla. Kohderyhmänä olivat matkailuyrittäjät, luonnontuotteiden jalostajat, turvetuottajat ja maanviljelijät. Välillistä hyötyä hankkeesta saivat alueen asukkaat ja vierailijat kohentuneiden puitteiden ja viihtyvyyden myötä. Hankkeen hyväksytty toteutumisaika oli 01.07.2004–28.02.2006, päätös hankkeelle tuli 16.10.2004. Hanketta toteutettiin Rantsilan kunnan alueella.

Kasvuturpeen noston yhteydessä hyödyntämättä jäävä materiaali on usein tupasvillakuitua. Kuvan oikeassa reunassa on kuitua ja vasemmalla siitä valmistetut pohjalliset.

5. Hankkeen toiminta

Hankkeen tavoitteena oli suoluonnon hyödyntäminen matkailussa, virkistyksessä, opetustyössä ja tutkimustyössä.

Opetus

5.1 Suomarjosten viljely Paloasemalla, Rantsilassa
16.5.2005.

Kurssi järjestettiin yhteistyössä Nouseva rannikkoseutu ry:n rahoittaman Neliapila-hankkeen kanssa. Kurssille osallistui 18 henkilöä. Päivän aikana tutustuttiin lakkaan ja karpaloon viljelykasvina. Kurssi perehdytti viljelyyn soveltuviin lajikkeisiin, viljelymenetelmiin sekä markkinointiin. Kouluttajana toimi Heli Pirinen, Kainuun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus.

5.2 Piharakentamista turpeesta

Gananderin koululla, Rantsilassa 28.–29.5.2005.

Kurssilla rakennettiin pihataideteoksia ja nurmipenkkejä turvetta ja muita luonnonmateriaaleja hyödyntäen. Kouluttajana toimi Monica Äijälä, Suniplan Systems Oy.

Rantsilan liikuntahallin edustalle muotoiltiin turveharkoista luikerteleva käärme. Käärme sai harjakseen hopealehtiä ja silmikseen orvokit. Turveharkot voi nostaa suoraan suosta ja kuivattaa. Harkkoja on helppo työstää ja muotoilussa vain mielikuvitus on rajana.

5.3 Turvehoitokurssi

Wareksen Maatilamajoituksessa, Rantsilassa 15.7. ja 16.7.2005.

Kurssi perehdytti hoitoturpeeseen ja turvehoitojen suorittamiseen käytännössä. Kurssin aikana oli myös mahdollista tutustua Lehtosuon hoitoturvetuotteisiin.

Kouluttajana toimivat geologi Riitta Korhonen, GTK, Heikki Ruha, Lehtosuon Hoitoturve Oy. Kuva: Eeva Väisänen.

5.4 Tupasvillatekstiilikurssi

Wareksen Maatilamajoituksessa, Rantsilassa 16.– 18.9.2005.

Kurssilla huovutettiin tekstiilejä tupasvillakuidusta yhdistettynä lampaanvillaan. Kurssi aloitettiin keräämällä kuitua suolta.

Kurssille osallistui 8 tekstiilin käsittelystä kiinnostunutta henkilöä useamman kunnan alueelta. Kouluttajana toimi tupasvillataiteilija Papu Pirtola. Kurssilla syntyi ajatus tupasvillakarstalevyn tuotteistamisesta Rantsilassa.

Kuitu karstattiin koneellisesti ja yhdistettiin luonnonväreillä värjättyyn villaan. Kuvassa vasemmalla Papu Pirtola.

Huovutuksessa tarvitaan materiaalin lisäksi kaava, lämmintä vettä ja Marseille- saippuaa. Kuvassa lapsen huovuttamista.

Hatun huovutuksen jälkeen kaava voidaan poistaa. Seuraava työvaihe on hatun vanuttaminen.

Hattu muotoillaan hattutukin avulla. Kurssilaiset valmistivat tupasvillakarstalevystä huiveja, liinoja, lapsia ja hattuja. Kuvat: Kaarina Konola

5.5. Turvesavi- Turpeinen

Gananderin koulun 7-luokka muotoili turvesavesta hahmoja, turpeisia. Oppilaat toteuttivat noin 20 työtä, joista yksi hahmo valittiin hankkeen maskotiksi. Hahmoa on käytetty hankkeen tiedottamisessa, mm. mainoksissa ja esitteissä. Hankkeen nettisivulle tehtiin pienimuotoinen animaatio, jossa Turpeinen toivottaa tervetulleeksi. Tupasvillakuidusta toteutettu hahmo on valmistettu matkamunistoksi. Suokulttuuriviikolle valmistutettiin oma limsa, Turpeinen.

Turpeinen

Vadelmasimsa

Ainesosat: vesi, sokeri, vadelmamehutiiviste, sitruunahappo, kaliumsorbaatti.

Valmistuttaja:
Rantsilan Mehuasema Ky, puh. 050 5160457.

5.6 Lakan viljelykoe Rantsilan Kurunnevilla 22.10.2005

Kurunneville perustettiin lakkaviljelmä turvetuotannosta poistetulle alueelle lintuveden rantaan. Alue karhittiin useaan kertaan tasaisen ja kuohkean kasvualustan aikaansaamiseksi. Kasvualusta on suhteellisen puhdas rikkaruohoista. Pohjaveden syvyys on noin 30 cm, osalla taimia hieman syvempi. Viljelmän koko on 100m *6m. Paikalle istutettiin n. 1100 tainta, joista 10-15 % oli hedetaimia. Alueesta on otettu viljavuusnäytteet, jotka eivät olleet käytettävissä viljelmää perustettaessa. Istutusajankohdasta johtuen aluetta ei lannoitettu.

Lakan lajikkeita ovat norjalaiset kannat Fjordgull, Fjellgull, Apollen ja Apolto. Kaikkien lajikkeiden lisäys on luvanvaraista ja edellyttää lisenssisopimuksen jalostajan kanssa.

Ennen istutusta taimien ympäriltä otettiin turvepaakku pois. Lakka ei jaksa kasvattaa juuristoa sen läpi ja potti aiheuttaa herkästi myös taimen kuivumisen.

Lakka kasvina ei ole kovinkaan vaativa. Tasaisen kostea ja hapan kasvualusta kesäisen valon ja lämmön lisäksi ovat riittävät puitteet. Pölytys onnistuu yleensä hyvin. Ainoastaan yllättävien alkukesän hallojen varalle on hyvä hankkia harsoa suojaamaan arkaa kukintaa. Lakan viljelyä kannattaa harjoittaa turvemaidilla, joiden maatuneisuusaste on H1-H4. Parhaiten taimi viihtyy paikalla, jonka PH on 4,5. Luonnonsoista raivatuilla

alueilla pohjaveden korkeutta säädellään ojituksella ja padoilla.

5.7 Suoseminaari

Yrittäjänäkökulmaa luontoon, suohon ja turpeeseen-seminaari pidettiin Gananderin koululla lauantaina 4.2.2006 klo 10.00–14.00. Seminaarissa perehdyttiin luonnon ja luonnonmateriaalien mahdollisuuksiin. Tilaisuus oli suunnattu luonnosta ja luontomatkailusta kiinnostuneille, matkailuyrittäjille, yritystoimintaa suunnitteleville ja elinkeinoelämän kehittäjille. Luennoitsijat edustivat alansa huippua.

Päivän ohjelma oli seuraava:

- kahvit ja aloituspuheenvuoro (Aimo Lehmikangas, Rantsilan kunta)
- Suoluonnon mahdollisuudet (Eero Kaakinen, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus)
- Suon tuotteistus: turvehoidot, liekopuut, turvetekstiilit (Riitta Korhonen, Geologian tutkimuskeskus)
- Luontoprojektit yritysmaailman apuna (Eino Lappalainen, Tmi Suomatkat)
- lounastauko
- Esimerkki turve/luonnontuotealan yrityksestä (Hannu Ruha, Ruhajoki Oy)
- Elämyksiä Suoluonnon keskellä (Reino Haanpää, Reinon tupa)

Seminaarin jälkeen yleisöä viihdytti musiikkiesitys klo 13.30 ”Missä siipeäin nostain kuovi kiljahtaa” –Kaj Chydeniuksen säveltämää suomalaista luontorunoutta. Esiintyjinä olivat Toppilan Laulustudion Mari Vuoritie (laulu) ja Hannu Sirén (piano, juonto). Tilaisuuteen oli vapaa pääsy ja se keräsikin reilut 70 asiasta kiinnostunutta osallistujaa. Tapahtuma sai positiivista palautetta ja sille toivottiin jatkuvuutta.

Matkailu ja virkistys

5.8 Rantsilan Suokulttuuriviikko

Kuva: Eeva Väisänen.

Taustaa

Mielikuvat suosta ovat moninaiset: osalle ne edustavat estettä, toisille haastetta ja joillekin jopa elämystä. Suolla tapahtuva retkeily, metsästys ja marjastus ovat monelle tuttua puuhaa. Suot tarjoavat ainutlaatuisia luontoelämyksiä ja mahdollisuuden hiljentyä. Toisaalta osa Suomessa järjestettävistä suourheilukisoista ovat suuria ja viihteellisiä yleisötapahtumia.

Suosta saatavat materiaalit yllättävät monipuolisuudellaan. Turve soveltuu energiantuoton ohella maanparannukseen ja viherrakentamiseen. Turvehoidot ovat kokonaisvaltaista kauneuden- ja terveydenhoitoa, joilla on takanaan vuosikymmeniä kestänyt tutkimustyö. Tekstiiliteollisuus puolestaan hyödyntää tupasvillasta saatavaa turvekuitua. Suon syvyyksistä löytyvät, jopa tuhansia vuosia vanhat liekopuut soveltuvat esimerkiksi korujen ja matkamuiستojen materiaaliksi.

Suokulttuuriviikon suunnittelu

Suokulttuuriviikon suunnittelu aloitettiin yhteistyökumppaneiden kartoituksella. Helmikuussa 2005 järjestettiin yhteispalaveri, johon kutsuttiin laajasti kunnan alueella toimivia yhdistyksiä, yrityksiä sekä muita asiasta kiinnostuneita tahoja. Mukaan lähteneiden kanssa pidettiin kevään aikana useita erillisiä tapaamisia. Näkökulmaa tapahtuman järjestämiseen antoi Ylivieskan seutukunnan kehittämisprojektin ja Oulun Eteläisen aluekeskusohjelman matkailuverkoston seminaari Voimaa ja vetoa tapahtumista 16.3.2005. Hanke teki myös tiedusteluja Leivonmäen ja Kolarin kuntiin, jotka ovat kehittäneet alueillaan suomatkailua ja suon materiaalien tuotteistamista. T:mi Suomatkojen Eino Lappalainen vieraili Rantsilassa 13.4.2005 kertomassa Kolarin Suur-Teuravuoman matkailun erityispiirteistä.

Suokulttuuriviikon ajankohdaksi päätettiin viikon 28 arkipäivät ennen perinteisiä Rantsila-päiviä. Tapahtumien ajoittaminen samalle viikolle oli perusteltua muun muassa osittain yhteisen markkinoinnin vuoksi. Kurunnevan tapahtumiin päätettiin järjestää maksuttomia linja-autovuoroja Rantsilan keskustasta, jotta kaikki halukkaat pääsisivät paikanpäälle. Viikon maskottina toimi muinaishahmo Turpeinen, joka muokattiin Gananderin koulun oppilaan turvesavityön pohjalta. Turpeisesta pyrittiin luomaan iloinen ja ystävällinen hahmo, joka vetoaisi etenkin lapsiin. Turpeinen esiintyi viikkoon liittyvät tiedottamisen yhteydessä ja hahmosta kirjoitettiin tarina, joka on luettavissa Suomaa-hankkeen internetsivuilla. Rantsilan mehuasema Ky tilasi Ilomantsin viinikoululta Turpeinen-logolla varustettua vadelmalimsaa myytäväksi viikon tapahtumissa.

Suokulttuuriviikon markkinointi

Rantsilan Suokulttuuriviikolle laadittiin erillinen markkinointisuunnitelma. Järjestelyjen edetessä hanke pyrki pitämään yhteistyökumppanit, rahoittajat ja hallinnoijan ajan tasalla. Pääasiallisena välineenä käytettiin sähköpostia, minkä ohella järjestettiin erillisiä tapaamisia kevään aikana. Softeri Oy:n suunnittelemat internetsivut osoitteessa www.suomaa.fi julkaistiin huhtikuussa 2005.

Tapahtuman käsiesite, tienvarsibanderolli sekä juliste tilattiin mainossuunnittelutoimisto Pauli Ylikoskelta. Käsiesitteitä jaettiin muun muassa lähialueen huoltoasemilla, päivittäistavara-kaupoissa, Oulun kaupungin matkailuinfossa, Oulunsalon lentokentällä ja Pohjois-Suomen erämessuilla. Paikallisille tapahtumasta tiedotettiin lähinnä kuntatiedotteen avulla. Kunnallispoliitikoille Suomaahanke ja Suokulttuuriviikko esittäytyivät elinkeinojen kehittämisseminaarissa leirikeskus Ristironkkelissa 19.3.2005.

Rantsilan Suokulttuuriviikko

11.-15.7.2005

Maanantai 11.7.
Turvesavisaunan vihkiäiset ja lasten suoluontopolku Kurunnevalle klo 11-15
Turpeinen toivottaa tervetulleeksi!

Tiistai 12.7.
Lasten suoluontopolku
 Kurunnevalle klo 9-11
 opastettu reitti alle kouluikäisille lapsille

Keskiviikko 13.7.
 "Suon koko kirjo"-näyttely- ja myyntitapahtuma liikuntahallilla sekä **suoluentosarja** Gananderin koululla klo 12-18

Torstai 14.7.
Turvelentopalloturnaus Kurunnevalle klo 18.00
 Leikkimielinen suurheilukisa, pelikenttänä turvesuo. Ilmoittautumiset Raili Kankaalle, puh. (08) 2109 204, raili.kangas@rantsila.fi

Perjantai 15.7.
Turvehoitokurssi - päivän kurssi Wareksen maatilamajoituksessa klo 9.00. Lisätiedot ja ilmoittautumiset kurssittaja Heikki Ruha
 Lehtosuon Hoitoturve Oy,
 puh. 0400 267 401
 (www.lehtopeat.com)

Suomaa-hanke

Sandelsintie 12, 92500 RANTSILA

Projektipäällikkö
 Kaarina Konola
 040 701 2104
kaarina.konola@rantsila.fi

Projektiassistentti
 Eeva Väisänen
 040 551 6070
eeva.vaisanen@rantsila.fi

www.suomaa.fi

Tapahtumasta laadittu lehtimainos, Pauli Ylikoski 2005.

Rantsilan 4H- yhdistyksen kevätmarkkinoilla Suomaa-hanke järjesti maksuttomat arpajaiset, joiden pääpalkintona oli saunavuoro Kurunnevan turvesaunaan. Tapahtumasta laadittiin yhteensä neljä tiedotetta, jotka lähetettiin laajasti pohjoissuomalaisiin ja valtakunnallisiin medioihin. Tämän lisäksi ostettiin lehtimainoksia, -juttuja ja radiomainos Radio Pookista. Kokonaisuudessaan markkinoinnin budjetti oli noin 16 000 euroa.

Suokulttuuriviikon ohjelma

Turvesaunan vihkiäiset, Turpeiset ja lasten Suoluontopolku

Viikko käynnistyi maanantaina 11.7. Kurunnevan turvesaunan vihkiäisillä, jotka toimitti Rantsilan Akkakerho. Turvesaunan viereiseen kammiin majoittunut Turpeisperhe töräytteli tuohitorviinsa ja toivotti juhluvieraat tervetulleiksi. Ulla Lammi kertoi saunanrakentamisen värikkäistä vaiheista, minkä jälkeen Tove Janssonin teos ”Kuinkas sitten kävikään?” sai uudet, saunanaiheiset riimit.

Turpeiset toivottavat juhluvieraat tervetulleiksi Kurunnevalle.

Turpeisina esiintyivät Auli Laurila ja Eero Rahikainen.

Väinämöisen kylpysanat saattelivat vesikiulun Akkakerhon jäsenten kautta saunaan, jossa ensimmäiset löylyt heitti Rantsilan kunnanjohtaja Aimo Lehmikangas. Välissä Pytinkikuoro esitti sauna- ja naisaiheista musiikkia. Paikalla oli runsaasti yleisöä ja Akkakerhoa rakennusurakassa auttaneita kutsuvieraita. Virvokkeiden myynnistä vastasi Sipolan kyläyhdistys.

*Pytinkikuoro upeissa esiintymisasuissaan.
Kuvat: Eeva Väisänen*

Akkakerho tulkitsee Tove Janssonia. Kuvassa vasemmalta Maritta Salmela, Pirkko Lind, Ulla Lammi ja Katariina Tenhunen.

Jo aikaisemmin aamupäivällä Kurunnevan kodalta käynnistyi Lasten suoluontopolku. Reitin sisällön oli suunnitellut Rantsilan 4H-yhdistys yhteistyössä Metsissä Mahdollisuus-verkostohankkeen kanssa. Rasteilla tutustuttiin muun muassa alueen linnustoon, rauhoitettuihin eläimiin ja jokamiehen oikeuksiin. Reitin loppuksi oli mahdollisuus paistaa tikkupullaa ja uittaa kaarnalaivoja.

Kunnanjohtaja Aimo Lehmikangas pitämässä juhlapuhetta. Kuvat: Eeva Väisänen

Alle kouluikäisten Suoluontopolku

Tiistaina 12.7. lasten suoluontopolku oli räätälöity alle kouluikäisille. Reitin sisältöä oli yksinkertaistettu maanantaipäivästä vähentämällä rasteja ja mukana kiersi 4H:n maskotti Topi-Nalle.

Kalevi Kajula valmisti luontopolun kiertäneille pajupillit.

Suon koko kirjo ja suoluentosarja

Keskiviikkona 13.7. pidettiin näyttely- ja myyntitapahtuma Suon koko kirjo Rantsilan liikuntahallilla ja Suoluentosarja Gananderin koululla. Suon koko kirjo käsitti muun muassa luontoaiheista taidetta, liekopuukoruja, pajua, villaa, pellavaa sekä tuohi- ja lastutöitä.

Papu Pirtolan toteuttama huovutustyö. Kuvat: Eeva Väisänen.

Eeva Väisänen otti tapahtumaan luontokuvia Rantsilan suoalueilta ja Polarhealth Oy lähetti monipuolisen valikoiman hoitoturvetuotteitaan. Tupasvillakuitutuotteita edustivat materiaalin hyödyntämisen uranuurtaja Papu Pirtola sekä Fingerpori Oy:n Liisa Penttinen. Siikajokilaakson turveteollisuuden historia näyttäytyi kaksiosaisena kuvakavalkadina, jonka Siikalatvan kehittämiskeskus tilasi Sakari Pekiltä. Hallin piha-alueella vierailijoilla oli mahdollisuus tutustua Piharakentamista turpeesta –kurssilla tehtyihin turveharkko- ja ruohopatsasteoksiin.

Lapsille viihdykettä tarjosi Suopeikkojen puuhamaa, jossa oli mahdollisuus muun muassa ottaa kasvomaalaus, rakennella kivipeikkoja ja muotoilla turvesavea. Puuhamaan toteutuksesta vastasi Rantsilan 4H-yhdistys. Tapahtuman juontajana toimi Heikki Tervakangas.

Kurunnevan turvesavisaunaa kuvaava pienoismalli.

Esillä oli myös Rantsilan koulujen taidetta eri teemoilla:

Gananderin koulu, 9 lk vapaaehtoinen kuvataide:

”Matka suolle”

Gananderin koulu, 7 lk:

”Turpeiset”-turvesavihahmoja

Aleksanterin koulu, 3-4 lk:

”Mitä suolla voisi harrastaa?”

Hovin koulu, koko koulu osallistui:

”Suon kasvit”

Sipolan koulu, esiluokka + 1-2

”Suon eläimet”

Heikki Tervakangas haastattelee tuohitöiden Suomenmestaruuden voittanutta Toivo Honkaa. Kuvat: Eeva Väisänen.

Gananderin koulun suoluentosarja antoi näkökulmaa soiden moniin mahdollisuuksiin.

Tilaisuuden aloitti Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen luonnonsuojelupäällikön Eero Kaakisen esitys pohjoispohjalaisen suoluonnon arvokkaista tunnuspiirteistä. Erikoistutkija Riitta Korhonen geologian tutkimuskeskuksesta valotti soiden moninaiskäyttöä lukuisin esimerkein. Tilaisuuden päätti tmi Suomatkojen Eino Lappalainen suon mahdollisuuksia matkailussa käsittelevällä luennolla. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Aimo Lehmikangas ja yleisö sai vapaasti osallistua esitysten välillä käytyihin keskusteluihin. Teknisestä toteutuksesta vastasi Kari Blomster.

Turvelentopalloturnaus

Torstaina 14.7. pelattiin leikkimielinen turvelentopalloturnaus Kurunnevalla. Pelikenttiä oli yhteensä kolme ja ne sijoitettiin lintutornin viereiselle turvetuotantopohjalle. Katsomot rakennettiin viereisen metsäalueen penkkaan. Turnaus oli avoin ja siihen haastettiin lähikuntia, urheiluseuroja, turvetuottajia sekä hankkeen yhteistyökumppaneita. Haastajina toimivat Rantsilan kunta ja urheiluseura Rantsilan Raikas. Haasteet lähetettiin toukokuun puolessa välissä ja ilmoittautumisia vastaanotettiin viikolle 24 saakka. Turnauksesta ilmoitettiin myös kuntatiedotteessa.

Määräaikaan mennessä mukaan ilmoittautui 14 joukkuetta, jotka arvottiin kahteen lohkoon.

Jokainen joukkue pelasi vähintään kuusi 15 pisteen ottelua. Lohkojen voittajat pääsivät suoraan finaaliin ja toiseksi tulleet pelasivat pronssimitaleista.

Kentät ennen pelien alkua. Katsomot rakennettiin kenttien laitaan vasemmalle.

Turnauksen kärkikolmikko oli seuraava:

Ylikylän Isku

Rantsilan Kuntsa

Ruukin Rupsut

Rantsilan yrittäjäyhdistys sekä ravintola

Suokukko myi paikanpäällä virvokkeita

Turveruukki Oy:n illaksi lahjoittamassa

juhlateltassa. Akkakerho huolehti

turvesaunan lämmittämisestä pelaajille.

Turnauksen tuomareina toimivat Seppo

Arola, Jari Kilpeläinen ja Heikki Skinnari Rantsilan palomiesyhdistyksestä.

Joukkueille toivottiin yhtenäistä tunnustetta. Rantsilan Kuntsalla se oli luonnostaan vaaleat hiukset tai peruukki. Kuvassa Kari Lehtosaari (vas.), Seppo Lämpsä ja Keijo Vähä. Kuvat: Eeva Väisänen.

Tapahtuman jatkuvuus ja loppusanat

Tapahtuma arvioitiin kaiken kaikkiaan onnistuneeksi niin markkinoinnin kuin käytännön järjestelyjen osalta. Rantsilan kunnan, yhdistysten ja yksityisten ihmisten aktiivinen toiminta oli tässä suhteessa erittäin merkittävässä roolissa. Suomaa-hankkeen ohjausryhmä suhtautui viikon järjestelyihin kannustavasti ja ryhmän lukuisat vihjeet helpottivat markkinointia ja tiedottamista. Viikon kokonaiskävijämäärän arvioitiin

sijoittuneen 600-700 henkilön välille.

Tiedotteiden pohjalta materiaalia Suokulttuuriviikosta julkaisivat Arktiset aromit, Oulun Eteläisen puntari ja turveteollisuusliitto, suoseura, keskipiste info, Siikalatvan kehittämiskeskus, Pikkuranttinen, Turveruukki ja Rantsilan kunta. Tiedote julkaistiin myös lähikuntien kuntatiedotteessa. Lehtijuttuja tapahtumasta julkaistiin Siikajokilaaksossa, Kalevassa, Pohjolan työssä, Maaseudun tulevaisuudessa sekä Pyhäjokiseudussa (liite 2). Pohjois-Suomen uutiset

raportoi turvesaunan vihkiäisistä. Radiohaastatteluita tekivät Radio Pooki ja Yleisradio. Lehtimainosten perusteella hanke sai myös useita suoria yhteydenottoja yksityisiltä ihmisiltä.

Elokuussa 2005 pidetyissä ohjausryhmän kokouksessa ja toimijoiden yhteistapaamisessa tapahtumalle toivottiin jatkuvuutta. Osatapahtumista eniten yleisöä kerännyt turvelentopallo päätettiin toteuttaa uudelleen. Kokouksissa kaavailtiin, että turnaus olisi yksipäiväinen ja Kurunnevalle järjestettäisiin aktiviteetteja koko perheelle. Ohjelmanumeroita voisivat olla muun muassa Suokulttuuriviikolla järjestetyt luonnonmateriaalimyyjäiset, luontopolut ja lasten puuhamaat. Myös turvehoidot, musiikki ja taide-esitykset sopisivat turnauksen yhteyteen hyvin.

Suoluentosarjan koettiin avartaneen näkemyksiä suoluonnon monimuotoisuudesta suon mahdollisuuksista esimerkiksi matkailukohteena. Luentojen pohjalta haluttiin järjestää erillinen seminaari alkuvuodesta 2006.

Suokulttuuriviikko oli suuri ponnistus, joka vaati runsaasti talkoohenkeä monelta osapuolelta. Erityisen hienoa oli aloitekykyisten ja idearikkaiden yhteistyökumppaneiden suuri määrä. Suuremmilta vastoinkäymisiltä vältyttiin, mutta hiomista tarvitaan, jotta tapahtuma palvelee tarkoitustaan mahdollisimman hyvin.

Monisatapäinen yleisö sai nauttia viihdyttävästä Suourheilusta. Kuvat: Eeva Väisänen.

Tutkimukset / kartoitukset

5.9 Rantsilan retkeilyreittikartoitus

5.9.1 Taustaa

Suomaa-hankkeen projektipäällikkö ja assistentti kävivät läpi Kurunnevan reittiurat syys-lokakuussa 2005. Urat on raivattu vuosina 1999-2000 Rantsilan kunnan toimesta. Reiteistä kolme lähtee Wareksen, Yli-Porkan ja Wilppolan maatilamatkailukohteista, neljäs kiertää n. 50 hehtaarin suuruisen lintujärven. Sipolassa sijaitsevalla Vehkasuon polulla oppaana toimi Tatu Suokas. Tässä yhteenvedossa esitellään kartoituksen kuvamateriaalia. Yhteenvedon lopussa on tiivistelmä reittien korjausehdotuksista.

5.9.2 Reittien yleiskuvaus

Yli - Porkan reitti

Yliporkan reitti Kurunnevalta Yli - Porkan maatilalle on noin 5 km pitkä. Reitin alkua ja loppua ei ole perusteellisesti merkitty.

Yli - Porkan reitin alkua. Kanavanvarren pensaikko on erotettu laitumesta piikkilangalla. Reitin alkua ei ole merkitty.

Reitin ensimmäinen viitta on yhden kilometrin jälkeen.

Yli-Porkan reitin ongelmakohta on Porkanrannan puoleinen alkua, koska polku myötäilee laitumen reunaa. Lähtöpisteeksi kannattaisikin laittaa ensimmäisen opaskyltin risteys, johon pääsee myös Kurun tieltä.

*Yli - Porkan turvekammi.
Kuvat: Kaarina Konola*

Wareksen reitti

Wareksen reitti kulkee Pylsynsaaresta Wareksen maatilamatkailutilalle. Pituutta reitille kertyy n. 10 km.

Reitin alkuosa Wareksen tilan puolelta on hieman epäselvä. Reitillä varrella menosuunta oli merkitty puun kylkeen punaisella spray-maalilla.

Wareksen reitin kammi on hyväkuntoinen ja ahkerassa käytössä, mm. metsästäjien keskuudessa. Kammi on rakennettu korkeammalle paikalle ja näin säilynyt paremmin kuin Yli-Porkan reitin kammi.

Kurun lintuveden reitti

Kurun lintuveden reitti kiertää 50 hehtaarin kokoisen lintujärven. Maasto on suhteellisen helppokulkuista ja reitti antaa oivat puitteet lintujen tarkkailuun.

Wilppolan reitti – Ketunpolku

Wilppolan reitti eli Ketunpolku on noin 8,5 kilometriä pitkä ja kulkee Pylsynsaaresta Wilppolan tilalle Isoon kylään. Reitti on vaihteleva ja monipuolisen metsä- ja suomalaisen kautta kulkeva. Ketunpolulla on monipuolista metsämaastoa. Ketunpolku on kunnoltaan ja vaihtelevuudeltaan paras reitti.

Vehkasuon reitti

Vehkasuon reitti lähtee Bed and Breakfast Rosengergin pihasta. Kauniita paikkoja ovat mm. Kurranojan varsimaisemat. Reitti ei kuulu kunnan kunnossapidon alaiseksi.

5.9.3 Yhteenveto ja parannusehdotukset

Yhteenvetona kaikista reiteistä laitettiin merkille seuraavat asiat:

- reittien opastus on puutteellinen, ummikko voi helposti eksyä
- reiteistä ei ole olemassa opaskarttoja eikä kattavia opastauluja
- reitit osin vaikeakulkuiset ja eivät sovellu lapsille tai heikkokuntoisille
- erityisryhmiä, kuten liikuntarajoitteisia tai lapsiperheitä, ei ole huomioitu
- luonnontilaista suota on reittien varrella vähän

Parannusehdotukset:

- Reitit raivataan perusteellisesti
- Reittien alkuun ja loppuun laaditaan selkeät opastaulut, joista ilmenee:
 - reitin pituus ja yleiskuvaus
 - luonnehdinta retkeilymaastosta ja sen sopivuudesta eri ryhmille kuten lapsille
 - merkkäamistapa, esim. punaiset merkit puissa kertovat, että olet Ketunpolulla
- Reittien välillä olevia luontotietotauluja lisätään ja päivitetään. Sopiva määrä on 5-10 taulua/reitti
- Kammien opastaulut päivitetään ja kammille lisätään viitta, mikäli se sijoittuu hieman reitin varteen
- Kaikki kammit kunnostetaan, jolloin kiinnitetään huomiota seuraaviin asioihin:
 - lahovikojen korjaus
 - vedeneristys
 - ovien ja oviaukkojen kunnostus
 - taljojen ja pehmusteiden kunnostaminen ja uusiminen
 - yleinen siisteys
- Reiteistä laaditaan retkeilyyn soveltuvat opaskartat

Pahanevan kunnustus / käyttösuunnitelma

1. Ruokohelpi kylvetään alueelle heti keväällä 2006. Ennen kylvää alue lannoitetaan ja kalkitaan. Täydennyslannoitus tarvittaessa 2-4 vuoden välein kompostoidulla lietteellä.
2. Alueelle ajetaan kompostoitua lietettä ja sen annetaan koivikoitua. Lannoitus kompostoidulla lietteellä noin 4 vuoden välein.
3. Alue jätetään luonnontilaiseksi. Harkinnan mukaan alueelle voidaan ajaa kompostoitua lietettä. Peittyä keväisin ja kovilla sateilla veden alle.
4. Ojaa laajennetaan kaivamalla vesistöalueeksi. Lampiin jätetään maasaarekkeita.
5. Alue jätetään luonnontilaiseksi. Harkinnan mukaan alueelle voidaan ajaa kompostoitua lietettä. Peittyä keväisin ja kovilla sateilla veden alle.
6. Alue varataan viljelylle, jossa lannoitus tehdään kompostoidulla lietteellä. Varaudutaan jokavuotiseen kompostoidun lietteen levitykseen.
7. Alue varataan viljelylle, jossa lannoitus tehdään kompostoidulla lietteellä. Varaudutaan jokavuotisen kompostoidun lietteen levitykseen.

5.10 Pahanevan jälkikäyttösuunnitelma

Pahanevan turvetuotantoalue on poistumassa tuotannosta. Alueelle on suunniteltu Siikalatvan keskuspuhdistamo ja puhdistamon rakentaminen on aloitettu syksyllä 2005. Puhdistamorakennus on käytössä syksyllä 2006, minkä jälkeen toiminta voidaan aloittaa. Samanaikaisesti jätevesiverkoston rakentaminen Siikalatvan viiden kunnan alueelle on aloitettu Rantsilasta. Hanke on osallistunut puhdistamon jälkisuodatusveden ja puhdistamolietteen kompostointikenttien ja biomassaviljelmien suunnitteluun. Energiakasviksi on suunniteltu ruokohelpiä. Alueelta on otettu viljavuusnäytteet ja lannoitusosuudet ovat tulleet Suomen Ympäristöpalvelu Oy:ltä. Ajatuksena jälkisuodatuksessa on, että kasvit käyttävät hyväkseen vielä jäljelle jääneet ravintoaineet, esim. typen ja fosforin. Tavoitteena on ollut yhdistää yhdyskunta jäteveden tehokas puhdistaminen ja bioenergiatuotanto.

5.11. Turveanalyysit

Yhdessä Turveruukki Oy:n kanssa kartoitettiin hoitoturpeen nostopaikkoja Rantsilasta. Viisi eri suoaluetta käytiin läpi ja kolmessa niistä turvekerroksen paksuus oli rajoittava tekijä kannattavaan hoitoturpeen nostoon. Kiikkurämeeltä löytyi riittävästi turvetta, jonka maatuneisuusaste oli noin 8 von Postin asteikolla. Hoitoturvenäytteistä analysoitiin mm. raskasmetallit ja fulvohapot.

5.12. Opinnäytetyöt

5.12.1 Suomarjojen viljelyn mahdollisuudet ja hyödyntäminen luontomatkailussa turvetuotannosta poistetulla alueella Rantsilan Kurunnevilla

Tekijä: Teija Pennanen

Työn tarkoituksena oli selvittää lakan ja karpalon viljelymahdollisuuksia turvetuotannosta poistetulla alueella (Rantsila/Kurunneva). Kehittää marjojen viljelytekniikkaa aikaisempien tutkimuksien ja kokemusten pohjalta niin, että se soveltuu turvetuotannosta poistetulle alueelle. Tarkoitus on koota selvät ohjeet viljelykokeilun aloittamiseksi. Lisäksi pohdittiin, kuinka suomarjoja voidaan hyödyntää tulevaisuudessa luontomatkailussa.

5.12.2 Siikajokilaakson turveteollisuuden historia –kuvakavalkadi

Tekijä: Sakari Pekki

Sakari Pekki kokosi näyttävän työn turpeen noston historiasta alueellamme. Sen mukaan Rantsilassa on pitkät perinteet turpeen energian hyödyntämisessä. Kuvakavalkadi oli esillä Suokulttuuriviikolla, sen jälkeen kirjastolla ja Suoseminaarissa helmikuussa 2006.

5.12.3 Suoluontomatkailu / Suo mahdollisuutena matkailussa

Tekijä: Tanja Grönfors.

Tanja Grönfors kartoitti töissään suoluontomatkailun mahdollisuuksia. Hän käytti lähteenä alalta tehtyjä tutkimuksia ja tiivistelmiä sekä opinnäytetöitä.

6. Kustannukset

Rahoitussuunnitelma	
EU:n rahoitusosuus	45 090
Valtiorahoitus	59 906
Kuntarahoitus	45 304
Yksityinen rahoitus	8 700
Yksityinen rahoitus, luontosuoritukset	8 000
Yhteensä	167 000

Kustannusarvio		Toteutuma
Palkat ja sivukulut	57 000	60 019,36
Ostopalvelut, palkkiot, sivukulut	62 000	47 684,72
Matkakulut	13 000	12 618,08
Vastikkeettomat suoritukset hankkeen hyväksi	8 000	8 000
Muut kustannukset, vuokrat	7 000	3 545,69
Muut kustannukset, toimistokulut	10 000	6 665,87
Muut kulut	10 000	20 071,41
Yhteensä	167 000	158 605,13

7. Tulokset ja kirjalliset tuotokset

7.1. Laadulliset tulokset

Suomaa hankkeen arvioitiin lisänneen suoluonnon tunnettavuutta. Alueen suokohteita hyödynnettiin matkailussa, virkistyskäytössä ja opetus- ja tutkimustyössä.

Hanke järjesti Rantsilaan suokulttuuritapahtuman, joka sai positiivisen vastaanoton. Etenkin turvelentopallo oli suosittu.

Opetus- ja tutkimustyötä hanke järjesti erilaisten kurssien ja lakan viljelykokeen kautta. Kurssit olivat erittäin perehdyttäviä ja ammattitaidolla opetettuja. Hanke on tehnyt yhteistyötä Rantsilan matkailuyritysten kanssa. Yrityksille on pyritty osoittamaan soiden hyötykäyttö matkailussa. Etenkin retkeilyreittejä on pyritty ottamaan enemmän käyttöön.

Suomarjojen viljelyä pyrittiin kehittämään turvetuotantoalueiden uusiokäyttömuotona tekemällä lakan viljelykoe. Viljelmiä tullaan seuraamaan Rantsilan kunnan ja yksityisten ihmisten ja mahdollisen jatkohankkeen toimesta.

7.2. Määrälliset tulokset

Työpaikat

- Projektipäällikkö, 1 vuosi ja 3 kuukautta
- Projektiassistentti, 1 vuosi ja 1 kuukautta
- Projektityöntekijä, 2 kuukautta
- Kesätyöntekijät 7 nuorta henkilöä , 2 viikkoa

Opinnäytetyöt, 2 kpl

- Suomarjojen viljelyn mahdollisuudet ja hyödyntäminen luontomatkailussa turvetuotannosta poistetulla alueella Rantsilan Kurunnevilla. Teija Pennanen 2006, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö on saatavilla Suomaan nettisivuilta ja Rantsilan maaseutusihtheeriltä.
- Siikajokilaakson turveteollisuuden historiaa 1. Sakari Pekki 2005, OAKK. Opinnäytetyö on saatavilla Siikalatvan kehittämiskeskuksesta.

Lehdistötiedotteet 4 kpl

Lehtimainokset

- Suoseminaari 4 kpl
- Suokulttuuriviikko 13 kpl
- Suokulttuuriviikko 2 kpl

Julisteet, 210 kpl

Banderolli, 3 kpl

Lehtiartikkelit, 26 kpl

Kuntatiedotteet

- Liminka
- Haapavesi
- Piippola
- Ruukki
- Pulkkila
- Pyhäntä
- Tyrnävä
- Kestilä
- Siikajoki
- Rantsila, 7 kpl

Radio mainokset, 100 kertaa

Radio ohjelmat, 4 kertaa

Radio tiedotukset, 8 kertaa

Käsiesitteet, 5000 kpl

Kalenterit, 1600 kpl

Joulukortit, 300 kpl

Matkailu- ja retkeilykartat, 2000 kpl

Kutsut/ Haasteet

- Saunan vihkiäiset, 80 kpl
- Turvelentopallo, 34 kpl
- Luentosarjat, 50 kpl
- Suoluontomatkailun mahdollisuudet Rantsilassa, 28 kpl

Raportit

- Suokulttuuriviikko, 50 kpl
- Retkeilyreittikartoitus, PowerPoint-esitys
- Loppuraportit, 20 kpl

- Hahmotelma turvehoitoloista, 10 kpl
- Suomarjojen viljely, 10 kpl

Turpeinen Vadelmalimpsa, 500 pulloa

Nettisivut www.suomaa.fi

8. Toimintojen jatkuminen hankkeen jälkeen

Suokulttuuritapahtuma

Ajatus Rantsilan Suokulttuuriviikosta oli ollut olemassa vuosien ajan, kunnes ideoiden kokoajaksi ja tapahtuman organisoijaksi ryhtyi Suomaa hanke. Tapahtuman päätavoitteeksi asetettiin suon ja turpeen monipuolisuuden esilletuonti sekä Rantsilan suoluonnon tunnetuksi tekeminen. Toisena tavoitteena oli toimintamallin luominen tulevia tapahtumia varten. Näiltä pohjilta tapahtumaa voidaan edelleen kehittää. Vuonna 2006 heinäkuun 14.päivänä järjestetään Suokulttuuripäivä, jonka teemoina ovat taide, urheilu ja viihde.

Suoseminaari

Suokulttuuriviikon yhden päivän teemana ollut tiede ei kerännyt tapahtuman järjestäjien mielestä riittävästi yleisöä, vaikka ohjelma oli korkeatasoinen. Seminaari päätettiin järjestää talvella, jolloin yleisöllä olisi enemmän aikaa syventyä tietopuoliseen ohjelmaan. Helmikuussa 2006 järjestetty seminaari keräsikin yleisöä noin 70 henkilöä eri puolilta Suomea. Suoseminaari tullaan toteuttamaan tulevinakin vuosina ottamalla eri näkökulmia asiaan. Nyt pääosassa olleen turvetuotannosta poistetun suon hyödyntämisen sijasta voidaan ottaa mukaan myös luonnontilaiset suot.

www.suomaa.fi

Hankkeen internet- sivuilla on jaettu tietoa suosta, matkailusta, hankkeen tapahtumista, koulutuksesta ja muusta hankkeen kuulumisista. Sivuja päivitetään ja niitä tullaan käyttämään jatkossakin suohon ja siihen liittyvien toimintojen tiedotuskanavana.

Yhteistyötahot

Hankkeen vetäjien on ollut ilo työskennellä eri yhteistyötahojen kanssa. Tapahtumien ja seminaarien järjestämisessä sekä muussa hankkeen toiminnassa on oltu innolla mukana. Hankkeessa järjestettiin monta ideointipalaveria ja niistä saatiin aina uutta pontta asioiden eteenpäin viemiseksi. Tämä toiminta tulee jatkumaan hankkeen jälkeenkin uusien kuvioiden muodossa. Maaseudun suurin voimavara ovat siellä asuvat ihmiset.

Hankkeen kirjanpidon ja muun tuotetun aineiston säilyttäminen

Hankkeelle kuuluvaa aineistoa säilytetään Siikalatvan Kehittämiskeskuksessa ja Rantsilan Tietopaluksen tiloissa.

9. Hankkeen aikana tulleita kehittämisehdotuksia

Kehittämiskohteita: palvelut, tuotteet, yritykset, soiden jälkikäyttö

Matkailuun liittyviä palveluja, kuten ohjelmapalvelut, matkailupaketteja halutaan edelleen kehittää. Palvelut pohjautuisivat alueen historiaan, luontoon ja erityisesti suohon.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Rantsilan raitti on myös kehittämisen arvoinen kulttuurimatkailulliseksi vetovoimaksi.

Suomalaisen kansanperinteen ja suomen kielen kerääjän ja tutkijan Cristfrid Gananderin tietojen hyödyntämistä on kehitelty ja tämän työn toivotaan jatkuvan.

Luonnontilaisten soiden käyttöä matkailussa ja virkistyskäytössä kehitetään edelleen.

Reitistöjen kunto on saatava paremmin vastaamaan käyttäjien tarpeita. Reittien varrella olevien rakennusten kuntoa ja toimivuutta pyritään parantamaan, lisärakennustarvetta on ilmennyt Kurun lintuvesialueella lisääntyneen käytön myötä.

Tuotannosta poistuvien soiden jälkikäyttönä on esille noussut suomarjojen, lakan ja karpalon viljelyn tehostaminen ja uusien alueiden ottaminen koeviljelyyn. Marjojen lisäksi viljelyssä voisivat olla yrtit, koristepajut ja ruokohelpi bioenergian tuottajana.

Piharakentamisessa kiinnostusta herättäneen turveharkon nosto voisi olla tulon lähde vaikka entiselle turveurakoitsijalle. Turvetta voidaan yhdistää myös muihin materiaaleihin, kuten saveen, olkeen, betoniin ja valmistaa niistä muotin avulla esim. piharakenteita.

Hoitoturpeen nosto ja tuotteistaminen ovat mahdollisesti yritystoimintaa tulevina vuosina Rantsilassa.

Tupasvillakuidun yhdistäminen lampaanvillan kanssa mahdollistaa erilaisten lahja- ja tarvetuotteiden valmistuksen. Tuotteissa tarvittavan tupasvillakarstalevyn valmistamiseen tarvittavat koneet ja laitteet ovat hankittuna. Yhteistyötä asian edelleen kehittämiseksi tehdään mm. työhallinnon kanssa.

Virtuaalinen suoluontokeskus sai hieman lisävauhtia yhteistyössä Luontokeskusten verkottumishankkeen kanssa. Näiltä pohjilta syntyi yhteinen ”ikkuna” Tietomaahan Ouluun, johon olisi mahdollista linkittää myös Rantsilan virtuaalinen suoluontokeskus.

10. Hankkeen onnistumisen ja tulosten arviointia

Hankkeen toteuttamisaika oli 1.7.2004 – 28.2.2006. Hanke aloitettiin täysipäiväisesti marraskuussa 2004. Näin toteutusajaksi jäi reilu vuosi. Hankkeen indikaattorilomakkeelle tavoitteiksi asetetut pysyvät työpaikat eivät toteutuneet hankkeen aikana, koska ei ole realistisesti mahdollista luoda tuossa ajassa 5-6 työpaikkaa, varsinkin kun Rantsilassa ei ollut luontomatkailun ammattilaisia. Hankkeen jälkeen ja tulevien suunnitelmien pohjalta on kuitenkin mahdollista jatkossa syntyä pysyviä työpaikkoja. Se vaatii oman aikansa ja ponnistuksensa onnistuakseen.

Hankkeessa oli tarkoituksena laatia matkailustrategia. Monien keskustelujen jälkeen päätettiin jättää ulkopuolisen konsultin arviointi pois ja keskittyä omin avuin sen sisällön luomiseen. Tavoitteet ja toteutus on lähdeittävä paikalliselta tasolta ja alueen asukkaista. Silloin ovat parhaat mahdollisuudet onnistua.

Hanke onnistui positiivisemmän kuvan luomisessa suota kohtaan. Yleensä suo koetaan jotenkin epämiellyttäväksi paikaksi, eikä nähdä sen monimuotoista luontoa kasveineen, väreineen, tuoksuineen. Hankevetäjille suo muodostui ehtymättömäksi paikaksi ammentaa eri totuttamiskelpoisia ideoita ja sen uskomattomassa kauneudessa on myös mieli saanut levätä. Paikkakunnan ihmisille on annettu toivoa suon ja turpeen käytöstä tulevaisuudessakin. Käyttömuodot voivat olla monipuolisemmat kuin tähän asti hyödynnetyt.

Hankkeen aikana järjestetyt koulutukset onnistuivat hyvin. Osallistujia kursseille saapui eri puolilta Suomea. Näiden ihmisten matkassa meni tietoa Rantsilasta Suomen soisinpana kuntana. Tapahtumien, kuten Suokulttuuriviikon ja Suoseminaarin järjestämiseen paikalliset järjestöt, yhdistykset ja yksityiset henkilöt osallistuivat innolla, mikä oli hienoinen, mutta mieluinen yllätys hankevetäjille. Samoin hankkeen ohjausryhmä oli idearikasta ja innostavaa porukkaa. Paljon hyviä ajatuksia ja toteuttamiskelpoisia ideoita tuli heidän kauttaan. Tästä on hyvä jatkaa alueen kehittämistyötä.

11. Ohjausryhmän arvio hankkeen onnistumisesta

Hanke: Suoma

Hankenumero 17284, päätös 23668,19.10.2004

Arvio:

Ohjausryhmä arvioi, että hanke on toteutettu hankesuunnitelman ja rahoituspäätöksen mukaisesti. Hanke jouduttiin toteuttamaan runsaassa vuodessa kun alkuperäisessä hankesuunnitelmassa oli toteuttamisaikaksi suunniteltu kolme vuotta. Tämä johtui rahoituspäätöksen myöhäisestä ajankohdasta ja Alueellisen maaseutuohjelman toteuttamisaikojen päättymisestä. Tästä huolimatta hankkeessa toteutettiin suunnitellut toimenpiteet. Joidenkin toimenpiteiden laajuutta jouduttiin supistamaan, tämä tapahtui ohjausryhmän päätöksellä ja asiasta informoitiin rahoittajaa. Hankkeen osin arvioitua suppeampi toteuttaminen aiheutti sen, että hankkeen kustannusarvio alittui.

Hanke onnistui kehittämään myönteisen ja rakentavan yhteistyön hankkeen keskeisten sidosryhmien välille. Nämä ryhmät sitoutuivat hankkeen aikana esille nousseiden kehittämistoimien jatkamiseen myös hankkeen päätyttyä ja siksi ohjausryhmä arvioi tarkoituksenmukaiseksi hakea rahoitusta jatkohankkeelle. Hankkeen aikana luotiin myös uusia yhteyksiä jatkohankkeen toteuttamisen kannalta kiinnostaviin yhteistyötahoihin.

Hankkeen tuloksista ohjausryhmä nosti erityisesti esille suokulttuuriviikon onnistuneen järjestämisen, suomarjojen viljelykokeilun, turpeen hyödyntämisen piharakentamisessa sekä hoitoturvekoulutuksen. Ohjausryhmä korosti myös hankkeen henkilökunnan merkittävää osuutta hankkeen onnistumiseen.

Turpeinen toivottaa tervetulleeksi!

Suoma-hanke
Sandelsintie 12
92500 RANTSILA

projektipäällikkö
Kaarina Konola
040 701 2104
kaarina.konola@rantsila.fi

projektiassistentti
Eeva Väisänen
040 551 6070
eeva.vaisanen@rantsila.fi

